

7/17975

T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI

Sayı : 84832410-610-[7/17975] 289

12 Mart 2013

17580

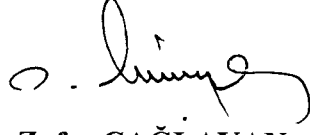
Konu : Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 26/02/2013 tarihli ve 43452547-120.07-110092 sayılı yazıları.

İlgi'de kayıtlı yazı ekinde yer alan İzmir Milletvekili Sayın Ahmet Kenan TANRIKULU tarafından verilen 7/17975 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevap ekte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Zafer ÇAĞLAYAN
Bakan

EK :

Cevap yazısı (5 sayfa)

T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI

İzmir Milletvekili Sayın Ahmet Kenan TANRIKULU tarafından verilen 7/17975 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin sorular ve cevaplar:

Sorular:

Geçtiğimiz Mayıs ayında katılmış olduğunuz Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı'nın toplantısında "2023 stratejinizi hazırladığınızı ve 2023'te nasıl bir Türkiye olacağını planladığınızı" ifade etmişsiniz. Ancak bu Aralık ayında bir başka toplantıda ise, bir dönem Bakanlık görevini de yürüttüğünüz Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının görev alanı ile ilgili "ülke sanayisinde bir zihniyet devrimine ihtiyaç olduğunu ve bu üretim yapısıyla 2023 hedeflerinin asla yakalanamayacağını" ifade ettiniz. Bu arada yakın tarihte Ekonomiden sorumlu hükümet üyelerinizden Ali Babacan; '2023 hedeflerine ulaşmak için eğitim ve yargı alanındaki sorunların çözülmesi gerektiğini yoksa Türkiye'nin 2023 hedeflerinin hayal olmaktan öteye gidemeyeceğini' ifade etmiştir.

Bu bağlamda;

1. 1999 yılında Milliyetçi Hareket Partisi'nin gündeme getirip, planlamalarını yaparak, dokümanlarına taşıdığı 2023 hedeflerini benimseyen Başbakan'ın her fırsatta milletimize vaad ettiği 2023 hedefleri konusundaki tereddütleriniz nelerdir?
2. Partinizin, MHP'den aldığı 2023 hedeflerine o dönem hangi katkıları sundunuz? Sunduğunuz o katkıların bugün hangilerini eleştiriyor ve yanlış buluyorsunuz? O günkü sanayi ve üretim yapısı farklı mıydı?
3. Bakanlık görevinde bulunduğunuz o dönem ki; Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nda bugünkü şikayetlerinizi giderecek uygulamaları neden Türkiye'ye kazandırmadınız?
4. Şimdiki Bakanlık görevinizde 2023 hedeflerini tutturabilmek adına hangi yeni düzenlemeleri uygulamaya geçirdiniz?
5. 2023 hedefleri konusunda Başbakan mı doğru söylüyor, yoksa sizler mi? 2023 hedefleri tutmayacak mı?
6. 57'nci Hükümet döneminde bağımsız hale getirilen Merkez Bankası'nın Başkanını, söylemleriniz ve eleştirilerinizle neden siyasi baskı altına almaya çalışmaktasınız?
7. Mevcut Merkez Bankası başkanının hangi ekonomik tespitlerine katılmıyorsunuz; bunların nedenleri nedir?

Cevaplar:

Hükümetimizin Ekonomi Bakanı olarak Cumhuriyetimizin 100. Yıldönümü kutlayacağımız 2023 yılı için koyduğumuz hedefleri gerçekleştireceğimizden herhangi bir şüphem bulunmamaktadır. Bu hedefler ortaya konulurken dünya konjonktürü, ülkemizin ekonomik potansiyeli gibi hususlar göz önünde bulundurulmuş ve iktisadi gerçekliklere uygun tahminlerde bulunulmuştur. Bu hedefler, artık sadece hükümetimizin hedefi olmaktan çıkmış, adeta halka mal olmuş ve geniş kesimler tarafından da hüsnü kabul görmüştür. Hangi görüşten olursa olsun, ülkemizin büyümesi, gelişmesi ve refahının artması adına 2023 hedefleri doğrultusunda bizimle ideal birliği yapmış sanayicimiz, ihracatçımız ve işadamlarımızla birlikte söz konusu hedeflerin hayata geçirilmesi için azami gayret sarf edilmektedir.

2023 yılı için koyduğumuz hedefleri hayata geçireceğimizden tereddüt yaşamayışımızın önemli bir işareti de ekonomimiz ve sanayimizle alakalı olarak yaptığımız özeleştirimdir. Bu özeleştiri, sorunları teşhis edip çözmedeki özgüvenimizin açık bir göstergesi olup, bu yaklaşımımızla, Hükümet olarak, ülkemizin ekonomik manada yapısal sorunu haline gelmiş

birçok problem, teşhis edilerek özel sektörümüzün de katılımıyla geçici ve kısa vadeli çözümler yerine kalıcı neticelere ulaştırılmıştır. Bu kapsamda, Bakanlığım tarafından yürütülen çalışmaların bir bölümü aşağıda sunulmaktadır.

Bakanlığım bünyesinde yürütülen Girdi Tedarik Stratejisi (GİTES) çalışması ile sektörel ihtiyaçlara ilişkin teşhislerimiz ortaya konarak kısa, orta ve uzun vadede yapılması gereken çalışmalar eylem planları olarak bir takvime bağlanmıştır. Bu çalışmalarımızın her aşamasında özel sektör katılımına büyük önem verilmiş, konuya muhataplarınca da sahip çıkılmasına özen gösterilmiştir. Ortaya koyduğumuz bulgular Teşvik Politikamızı oluştururken yol gösterici olmuştur.

Bilindiği üzere, 637 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile kurulan Ekonomi Bakanlığının en önemli görev ve faaliyet alanlarından biri de ülkemizin makroekonomik politika ve hedeflerine ulaşılmasını sağlamak üzere, ülkedeki yatırım potansiyelini harekete geçirerek gerek yerli gerekse de uluslararası sermayeli yatırımların yapılmasına katkı sağlayacak teşvik politikalarını ortaya koymak ve uygulamaktır. Bu anlamda Bakanlığımız doğrudan kamu yatırımı yapan bir kurum olmaktan ziyade özel sektör tarafından gerçekleştirilecek yatırımlara yön vermek ve bu yatırımları teşvik etmek gibi bir işlev üstlenmektedir. Bu çerçevede de ülkemizdeki yatırım teşvik uygulamalarına dayanak oluşturan Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar hazırlanmış ve 19 Haziran 2012 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Cumhuriyetimizin kuruluşunun 100 üncü yılına yönelik olarak ortaya konan somut ekonomik hedefler kapsamında, 2023 yılında dünyanın en büyük 10 ekonomisi arasında yer almak, dünya ihracatından %1,5 pay alarak 500 Milyar ABD Doları mal ihracatı gerçekleştirmek, 150 Milyar ABD Doları hizmet ihracatı yapmak ve 25.000 Dolar kişi başına milli gelire ulaşmak hedeflenmektedir. Söz konusu hedeflere ulaşılabilmesi için;

- Yatırım-Üretim-İstihdam-İhracat politikaları arasında bütünlüğün sağlanması,
- İthalata bağımlı olduğumuz ara mallarının ve hammaddelerinin Türkiye’de üretiminin sağlanması ve
- İhracatımızda, yüksek ve orta-yüksek teknolojiye doğru geçişin sağlanması gerekmektedir.

Ekonomik göstergeler, Türk sanayinin ithalat bağımlılığını azaltacak ve yüksek ve orta-yüksek teknolojili ürün ihracatını artıracak bir üretim sistemine geçmemizi sağlayacak yatırımlara ivedilikle ihtiyacımız olduğunu göstermektedir. Diğer taraftan, ülkemizin görece az gelişmiş bölgelerinde yatırımların artırılması suretiyle bölgeler arası gelişmişlik farklılıklarının azaltılması da temel makroekonomik politikalarımızdan birini oluşturmaktadır.

Bu hedeflere ulaşmak üzere, özel sektör temsilcisi kuruluşlar başta olmak üzere ilgili tüm kurum ve kuruluşlarla işbirliği halinde oluşturulan yeni teşvik sistemi, 4 ana bileşenden oluşmaktadır:

- Genel Teşvik Uygulamaları,
- Bölgesel Teşvik Uygulamaları,
- Büyük Ölçekli Yatırımların Teşviki ve
- Stratejik Yatırımların Teşviki

Bu uygulamalar kapsamında yatırımcılara;

- KDV İstisnası,
- Gümrük Vergisi Muafiyeti,
- Vergi İndirimi,

- Asgari ücret üzerinden hesaplanan Sigorta Primi İşçi ve İşveren Hissesi Desteği,
- Faiz Desteği,
- Yatırım Yeri Tahsisi
- Gelir Vergisi Stopajı Desteği ve
- KDV İadesi

destekleri sağlanmaktadır. Söz konusu desteklerin tamamından veya bir bölümünden; yatırımın büyüklüğüne, bölgesine ve konusuna göre değişen oran ve sürelerde yararlanılması mümkün bulunmaktadır.

Yeni destek unsurları olan ve asgari ücret üzerinden hesaplanan Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği ve Gelir Vergisi Stopajı Desteği, sadece Türkiye'nin sosyo-ekonomik açıdan görece az gelişmiş bölgesi olan 6 ncı Bölgedeki bölgesel, büyük ve stratejik yatırımlar için geçerli olmakta; bir başka yeni destek unsuru olan KDV iadesi desteği ise, 500 milyon TL'nin üzerindeki Stratejik Yatırımların bina-inşaat harcamalarına sağlanmaktadır.

Yukarıda belirtilen makro ekonomik hedefler çerçevesinde yeni teşvik sistemine, büyüme potansiyeli olan sektörlerimizin ara malı ithalat bağımlılığını azaltacak, Ar-Ge içeriği yüksek, yüksek teknoloji ve yüksek katma değerli yatırımları ifade eden "Stratejik Yatırım" kavramı dahil edilmiştir. "Stratejik Yatırımlar", %50'den fazlası ithalatla karşılanan ara malı veya ürünlerin üretimine yönelik bulunan, katma değeri yüksek belirli büyüklükteki yatırımlardan oluşmaktadır. Ülkemizde yüksek teknoloji ürünlerin üretilmesini sağlayacak yatırımlar da bu uygulama kapsamında, Türkiye'nin hangi bölgesinde yapılırsa yapılırsa yüksek destek yoğunluğu ile desteklenmektedir.

Yeni sistem ile Bölgesel Teşvik Uygulamalarında da birtakım önemli değişiklikler yapılmıştır. Bu kapsamda "İl Grupları" esasına dayanan bölgesel sistem yerine "İl Bazlı" bölgesel sisteme geçilmiştir. Kalkınma Bakanlığı ile birlikte yapılan çalışmalar sonucunda, 6 bölgeden oluşan yeni bir bölgesel harita oluşturulmuştur. Oluşan yeni bölgesel ayırım çerçevesinde ülkemizin sosyo-ekonomik açıdan görece az gelişmiş konumda bulunduğu tespit edilen 6 ncı bölgesinde yapılacak yatırımların, Bölgesel Teşvik Uygulamaları kapsamında sağlanan desteklerden yüksek yardım yoğunluğu ile yararlanması ve istihdam maliyetinin düşürülmesine yönelik destekler başta olmak üzere bu bölgede, yeni ve cazip destekler sağlanması öngörülmüştür.

Diğer taraftan yeni sistemde, bazı yatırım konuları "öncelikli yatırım" olarak tanımlanmış ve bunların, yatırım yerine bakılmaksızın yüksek yardım yoğunlukları ile desteklenmeleri sağlanmıştır. Yatırım havzalarının ve kümelenmenin desteklenmesi çerçevesinde;

- Organize sanayi bölgelerinde yapılacak yatırımlara,
- Aynı sektörde faaliyet gösteren en az 5 yatırımcının gerçekleştireceği ve ortak faaliyet gösterilen alanda dikey veya yatay entegrasyonu sağlayacak yatırımlara vergi indrimi ve sigorta primi destekleri açısından pozitif ayrımcılık yapılarak, buldukları bölgenin bir alt bölgesinde geçerli olan desteklerden faydalanmaları sağlanmıştır.

Uygulamaları hakkında yukarıda kısa bilgi verilen yeni teşvik sisteminin, özellikle yeni bir uygulama olan Stratejik Yatırımların Teşviki uygulaması ile çeşitli açılardan etkinliği artırılan Büyük Ölçekli Yatırımların Teşviki ve Bölgesel Teşvik Uygulamalarının, coğrafi konum ve pazara erişim konusunda avantajlı konumda bulunan ülkemizde, yatırım ve ticaret potansiyelini arttıracığı, hem ülkemizde yatırımları bulunan hem de yeni yatırım yapmayı düşünen yerli ve yabancı yatırımcıların yatırım kararlarını harekete geçireceği öngörülmektedir. Özellikle Stratejik Yatırımların, ülkemizde yaratılan katma değerde önemli

bir artış sağlaması hedeflenmektedir. Bu çerçevede, Türkiye’de halihazırda yatırımları bulunan, Türkiye’yi ulusal ve uluslararası faaliyetlerinde bir merkez haline getirmeyi hedefleyen veya Türkiye ve bölge pazarına ilk defa girmeye hazırlanan yerli ve tüm ülkelerden uluslararası yatırımcıların, bu yeni ve cazip sistemden yararlanması beklenmektedir.

Yeni yatırım teşvik sistemi dinamik bir yapıdadır. Bu anlayışla süreç içerisinde reel sektör talepleri, ekonomik ve sektörel gelişmeler takip edilmekte ve gerekli görülen düzenlemeler ivedilikle mevzuat düzenlemesine yansıtılmaktadır. Bu kapsamda 2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı’nda değişiklik yapan 2012/3802 sayılı Karar, 13/10/2012 tarihli ve 28440 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Ayrıca, ülkemizin 2023 hedeflerine ulaşmasına katkı sağlamak noktasında oldukça önem arz eden motorlu kara taşıtı imalatı ve 3213 sayılı Maden Kanunu’nun 2 nci maddesinin 4-b grubunda yer alan madenlerin girdi olarak kullanıldığı elektrik enerjisi üretimi yatırımlarına sağlanacak destek yoğunluklarının artırılmasına yönelik bir düzenleme yapılarak, 15/02/2013 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Diğer taraftan, Cumhuriyetimizin 100 üncü yıldönümü olan 2023 yılında ekonominin lokomotifini olan ihracatın sürdürülebilir bir yapıya kavuşarak 500 milyar dolara ulaşması ve Türkiye’nin dünyanın en büyük 10 ekonomisi arasında yer alması hedefine yönelik olarak Bakanlığımız eşgüdümü ile hazırlanan ve sorumlu ve ilgili kamu, özel sektör kurumları ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği halinde uygulanmakta olan 2023 Türkiye İhracat Stratejisi ve Eylem Planı, 06/06/2012 tarihli ve 2012/8 sayılı Yüksek Planlama Kurulu Kararı olarak 13/06/2012 tarihli ve 28322 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

2023 Türkiye İhracat Stratejisi, 2012-2023 dönemini, yani 12 yıllık bir periyodu kapsayan ve durağan bir bakış açısından ziyade zamanın şartlarına göre esnek ve proaktif politikalar üretilmesi için dinamik yapıda bir yol haritası olarak hazırlanmıştır. Bu itibarla Strateji, hedeflere ulaşmak için uygulama aşamasında hangi politikalara, paydaşlara, süreçlere ve yetkinliklere ihtiyaç olduğu tespit edilerek iç ve dış gelişmeler ışığında revizyonların yapılabilmesi için 3 aşamada ve 4'er yıllık dönemler halinde tasarlanmıştır.

Stratejinin ilk aşamasını 2012–2015, ikinci aşamasını 2016-2019 ve son ve üçüncü aşamasını 2020-2023 dönemi oluşturmaktadır. Dönemlerin bitiminde Stratejinin güncellenerek bir sonraki döneme ilişkin revize edilen versiyon yeniden yayımlanacaktır. Stratejinin uygulamaya aktarıldığı ilk periyot olan 2012- 2015 döneminde kısa vadeli projeler ele alınırken, 2012–2019 döneminde orta, 2012-2023 döneminde uzun vadeli projeksiyonlar yer almaktadır.

Türkiye’de ihracatın karşılaştığı yapısal sorunlara çözüm bulmak ve ekonomideki olası küresel, bölgesel ve yerel kırılmalara karşı önlem olarak tehditleri fırsata dönüştürmek amacıyla proaktif bir çerçevede tasarlanan bu Strateji ile dünya ihracatından yüzde 1,5 oranında pay alınması amaçlanmaktadır. Stratejide, uluslararası pazarlarda mevcut pazar payımızın, ihracat kapasitemizin ve ihracatçı sayısının artırılması; ikili ve çoklu uluslararası ticaret işbirliklerinin, lojistik altyapısının ve rekabetçi üretim koşullarının oluşturulmasına yönelik yatırım ortamının iyileştirilmesi; finansal enstrümanların geliştirilerek ihracatta yenilikçilik ve Ar-Ge’ye yönelik yatırım ve uygulamalar ile ileri teknoloji ürün ihracatının ve ticaret destek araçlarının geliştirilmesi ve verimli kullanımının sağlanması başta olmak üzere 9 Ana Eylem Planı başlığı altında çok önemli 19 stratejik hedef ve bu hedeflerle ilgili 72 adet eylem bulunmaktadır. Söz konusu stratejideki tüm eylemler

sorumlu ve ilgili paydaşlarla birlikte Bakanlığımız koordinasyonda yürütülmekte ve yakından takip edilmektedir.

Bakanlığım, ülkemizdeki tüm sektörlerin gelişmesi, istihdam olanaklarının artması ve KOBİ'lerimizin ihracata yönelmesi ile mevcut pazarlardaki pazar paylarını artırmaları ve yeni pazarlar bulmaları hususlarında yoğun bir şekilde faaliyetlerini sürdürmektedir. Bu kapsamda, uygulamakta olduğumuz ihracata yönelik devlet yardımlarını etkin bir şekilde yürüterek ihracatçılarımıza önemli oranlarda destek verilmektedir.

İhracata dayalı kalkınma modelini benimsemiş olan ülkemizin, sürdürülebilir ihracat artışını sağlamak, şirketlerimizin uluslararası pazarlarda rekabet gücünü artırmak ve 2023 ihracat stratejisindeki hedefleri gerçekleştirmek amacıyla İhracatta Devlet Yardımları uygulamalarına yeni bir anlayış getirilmiştir. İhracatçılarımızın pazarlara daha rahat girebilmesi ve iş bağlantıları gerçekleştirebilmeleri için çok sayıda ve sürekli olarak sektörel ve genel ticaret heyetleri ile alım heyeti programları düzenlenmektedir.

Bu kapsamda, 2012 yılında 268 fuara milli katılım, 3409 fuara bireysel nitelikli katılım desteklenmiştir. Yine 2012 yılında 16 genel ticaret heyeti programı, 51 sektörel ticaret heyeti programı ile 78 alım heyeti programı destek kapsamına alınmıştır. Öte yandan, halihazırda Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ kapsamında 110 adet proje desteklenmektedir. Yine 89 firmamızın 101 markası TURQUALITY® Programı kapsamında, 37 firmamızın 40 markası ise Marka Programı kapsamında olmak üzere; toplam 126 firmamızın 141 markası desteklenmektedir.

İhracatçılarımızın üstün gayretleri ve Bakanlığımızın yönlendirme ve destekleri sonucunda 2012 yılında ihracatımız 2011 yılına göre %13,1'lik artış ile 152 milyar 537 milyon dolar olarak gerçekleşmiş ve 2012 yılı Orta Vadeli Programı'nda belirlenen 149,5 milyar dolarlık hedef aşılarak önemli bir başarı gösterilmiştir. Söz konusu bu başarı ihracatımızın artış hızını sürdüreceğinin ve 2023 yılındaki 500 milyar dolarlık hedefin gerçekleştirileceğinin öncü bir göstergesi niteliğindedir.